

תְּרִיסִין (ס"א תריסר) דְּשִׁלְטִין בְּעֵלְמָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

תָּא חַזִי, (תהלים קו) אֲשֶׁרִי שְׁמֵרִי מִשְׁפָּט, דְּנִטְרִי
מְהִימְנוּתָא דְקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין דְקֹדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא, אִיהוּ מִשְׁפָּט. וּבְעֵי לִיה לְבַר נָשׁ לְנִטְרָא
דְלָא יִסְטִי לְאוֹרְחָא אַחְרָא, אֶלָּא דִּיהָא נְטוּר
מִשְׁפָּט, בְּגִין דְקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ מִשְׁפָּט, דְכָל
אַרְחֵי מִשְׁפָּט.

עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת, (תהלים קו) וְכִי בְכָל עֵת יִכִּיל
בַּר נָשׁ לְמַעַבְד צְדָקָה. אֶלָּא, מָאן דִּישְׁתַּדֵּל
בְּאוֹרְחֵי דְאוֹרֵייתָא, וְעַבִּיד צְדָקָה עִם אֵינוֹן
דְּאַצְטְרִיכוּ לָהּ, דְכָל מָאן דְעַבִּיד צְדָקָה עִם מִסְפְּנָא,
אַסְגִי הָהִיא צְדָקָה לְעֵילָא וְתַתָּא.

תָּא חַזִי, מָאן דְאַשְׁתַּדֵּל בְּצְדָקָה, הָהִיא צְדָקָה
דְעַבִּיד, סְלִיק לְעֵילָא, וּמָטָא לְעֵילָא לְהַהוּא

לשון הקודש

מִשְׁפָּט, שְׁכָל דְרָכֵי מִשְׁפָּט.
עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת - וְכִי בְכָל עֵת
יִכִּיל אָדָם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה? אֶלָּא מִי
שְׁמַשְׁתַּדֵּל בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְעוֹשֶׂה צְדָקָה
עִם אוֹתָם שְׁצֵרִיכִים אוֹתָהּ. שְׁכָל מִי
שְׁעוֹשֶׂה צְדָקָה עִם הָעַנִּי, מַרְבֵּה אוֹתָהּ
צְדָקָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

בַּא רְאָה, מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בְּצְדָקָה, אוֹתָהּ
צְדָקָה שְׁעוֹשֶׂה עוֹלָה לְמַעַלָּה וּמוֹגִיעָה

בְּשׂוֹשְׁנָה בְּשַׁעַר כְּמוֹ הַשַּׁעִיר, וּמִשָּׁם
אֵלוֹפִים, מְגַנְיִים מְמַנִּים וְשִׁנִּים עֲשָׂרוֹ
שְׁשׁוּלְטִים בְּעוֹלָם, וְהִנֵּה פְרָשׁוּהָ.

בַּא רְאָה, אֲשֶׁרִי שְׁמֵרִי מִשְׁפָּט -
שְׁשׁוּמְרִים הָאֱמוּנָה שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא, מִשׁוּם שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא
מִשְׁפָּט, וְצָרִיךְ לְאָדָם לְשַׁמֵּר שְׁלֵא יִסְטֵה
לְדַרְךְ אַחְרֵת, אֶלָּא שְׁיִהְיֶה שׁוֹמֵר
מִשְׁפָּט, מִשׁוּם שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא

אתרא דיעקב, דאיהו רתיבא עלאה. ואמשיד ברכאן
 להחוא אתר, ממבועא דכל מבועין. ומתחיא צדקה,
 אמשיד וארבי ברכאן לכל אינון תתאי, ולכל רתיבין
 ולכל חילין, וכלהו אתברכאן ואתוספן נהורין, ברכא
 יאות. בגין דכלהו אקרו עת, ודא הוא דכתיב, עושה
 צדקה בכל עת.

תא חזי, בזמנא דהוו ישראל בארעא קדישא, אינון
 הוו משכי ברכאן מלעילא לתתא, וכד נפקו
 ישראל מארעא קדישא, עאלו תחות רשו אחרא,
 וברכאן אתמנעו מעלמא.

תא חזי, יעקב הוה תחות רשו קדישא, פיון דנפק
 מארעא, עאל ברשו אחרא, ועד לא עאל
 תחות רשו אחרא, אתגלי עליה קדשא בריך הוא
 בחלמא, וחמא כל מה דחמא, ואזלו עמיה מלאכין

לשון הקודש

הקדושה, הם היו מושכים ברכות
 ממעלה למטה. וכשיצאו ישראל מן
 הארץ הקדושה, נכנסו תחת רשות
 אחרת, ונמנעו הברכות מן העולם.

בא ראה, יעקב היה תחת רשות קדושה.
 פיון שיצא מן הארץ, נכנס לרשות
 אחרת. ומרם שנכנס תחת רשות אחרת,
 התגלה עליו הקדוש ברוך הוא בחלום
 וראה כל מה שראה, והלכו עמו מלאכים

למעלה לאותו המקום של יעקב, שהוא
 מרובה עליונה, וממשיך ברכות למקום
 שהוא מן המעין של כל המעונות.
 ומאותה הצדקה ממשיך ומרבה ברכות
 לכל אותם התחתונים ולכל המרפבות
 ולכל החילות, וכלם מתברכים, ונוספים
 אורות כראוי, משום שכלם נקראו עת,
 והיו שפתיב עשה צדקה בכל עת.

בא ראה, בזמן שהיו ישראל בארץ

קדישין, עד דיתב על פירא. וכיון דיתב על פירא,
סליקו מיא לגביה, וכן הוה משה, דמתמן אזדמנת
ליה אתתיה. רוא דמלה, פירא לא סלקא, אלא כד
חמא קשרא דיליה לאתחפרא בהדיה.

ואמר רבי אבא, כל הני קראי קשיין אהדדי,
בקדמיתא כתיב, (בראשית כח) ויצא יעקב מבאר
שבע וילך חרנה, ולבן בחרן הוה יתב, אמאי נטיל
מתמן, דכתיב (בראשית כט) וישא יעקב רגליו וילך ארצה
בני קדם. ומנלן דבחרן הוה דיוריה דלבן, דכתיב,
(בראשית כט) ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו
מחרן אנחנו. ויאמר הידעתם את לבן בן נחור
ויאמרו ידענו. משמע דדיוריה דלבן, בחרן הוה.

אלא, יעקב אמר, אנא בעינא למיעל בשכינתא,
בגין דבעינא לאזדווגא. אבא כד אתנסיב

לשון הקודש

יושב בחרן. למה נסע משם? שכתוב
וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם.
ומנין לנו שבחרן היה דיורו של לבן?
שכתוב ויאמר להם יעקב אחי מאין
אתם ויאמרו מחרן אנחנו. ויאמר
הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו.
משמע שדיורו של לבן היה בחרן.
אלא יעקב אמר, אני רוצה להפגס

קדושים, עד שישב על הבאר. וכיון
שישב על הבאר עלו אליו המים, וכן
היה משה, שמשם הזדמנה לו אשתו.
סוד הדבר - הבאר לא עולה אלא
בשרואה את הקשר שלה להתחבר עמו.
ואמר רבי אבא, כל הפסוקים הללו
קשים זה על זה. בראשונה כתוב ויצא
יעקב מבאר שבע וילך חרנה. ולבן היה

וְשָׁדֵר לְעַבְדָּא, אֲשֶׁכַּח עֵינָא דְמִיָּא, וְכִדִּין אֲזִדְמַנַּת לִיה
 לְאַבָּא אֲתָתָא. וְהָא בְּאַתְרֵי דָא, לָא אֲשַׁכְּחָנָא לָא עֵינָא
 וְלֹא בִירָא וְלֹא מִיָּא, וּמִיָּד וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ
 אֶרְצָה בְּנֵי קָדָם, וְתַפְּן אֲזִדְמַנַּת לִיה בִּירָא, כְּדִקְאֲמַרְן,
 וְאֲזִדְמַנַּת לִיה אֲתִיתִיה.

רבי אלעזר אומר, חרן תפן חוה ודאי, והאי בירא
 בחקלא חוה. דאי לאו הכי, אמאי כתיב, (בראשית
 ט) ותרץ ותגד לאביה, אלא בגין דהוה סמוך למתא.
 ואמר רבי אלעזר, יעקב דאזדמנת ליה על בירא
 אתתא, אמאי לא אזדמנת ליה לאה, דהא
 קיימא ליה ליעקב כל אינון שבטין. אלא לאה, לא
 בעא קדשא בריך הוא לזווגא ליה ליעקב באתגלויא,
 דכתיב, (בראשית ט) ויהי בבקר והנה היא לאה, (מבולל)
 דהא קודם לבן לא אתגלויא מלה.

לשון הקודש

משום שהיה סמוך לעיר.
 ואמר רבי אלעזר, יעקב שהודמנה לו
 אשה על הבאר, למה לא הודמנה לו
 לאה, שהרי העמידה לו ליעקב כל
 אותם השבטים? אלא שאת לאה לא
 רצה הקדוש ברוך הוא לזווגה עם יעקב
 בגלוי, שכתוב ויהי בבקר והנה היא
 לאה. ומכלול שהרי קדם לא התגלה
 הדבר.

בשכינה משום שאני רוצה להתחתן.
 כשאבא נשא ושלה את העבד, מצא עין
 המים, ואז הודמנה לאבא אשה, והנה
 במקום הזה לא מצאתי לא עין ולא באר
 ולא מים, ומיד – וישא יעקב רגליו וילך
 ארצה בני קדם, ושם הודמנה לו באר,
 כמו שאמרנו, והודמנה לו אשתו.

רבי אלעזר אומר, חרן, שם היה ודאי,
 והבאר הזו היתה בשדה. שאם לא כן,
 למה כתוב ותרץ ותגד לאביה? אלא

וְתוֹ, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֵינָא וְלִבָּא דִּיעֲקֹב בְּשִׁפּוּרוֹ
 דְּרַחֵל, לְמַעַבְדַּ דִּיּוֹרִיָּה תַפְּנוּ, וּבְגִינָה (דף קנג ע"ב)
 אֲזִדְוֹנָת לִיה לְאָה, וְאוֹקִימַת כָּל אֵינּוֹן שְׁבַטִין. בְּמָה
 יֵדַע יַעֲקֹב מָאן הִיא רַחֵל. אֶלָּא דְאֵינּוֹן רַעֲיִין אָמְרוּ
 לִיה, דְּכַתִּיב, (בראשית כט) וְהִנֵּה רַחֵל בְּתוֹ בָּאָה עִם הָעֶאֱזָן.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וַיֹּאמֶר (בראשית כט) אֶעֱבֹדָךְ שְׁבַע
 שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתַדְךָ הַקְּטַנָּה, וְכִי מַה דַּעֲתִיָּה
 דִּיעֲקֹב דְּלֹא קָאָמַר עֶשֶׂר יָרְחִין אוֹ שְׁתַּא חֲדָא, אֶלָּא
 שְׁבַע שָׁנִים אַמְאִי. אֶלָּא יַעֲקֹב בְּחֻכְמַתָּא עֲבַד. בְּגִין
 דְּלֹא יִימְרוּן, דְּבְגִין תִּיאוּבְתָא דְשִׁפּוּרוֹ דְּרַחֵל עֲבַד,
 אֶלָּא בְּגִין חֻכְמַתָּא, דְּסִיְהֲרָא בַת שְׁבַע שָׁנִין הִיא.
 וְכִלְהוּ שְׁבַע שָׁנִין עַלְאִין, שָׂרוּ עֲלִיהּ דִּיעֲקֹב עַד לָא
 נָסִיב לָהּ לְרַחֵל לְמִיתַב גַּבְהָ בְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא יַעֲקֹב
 נָטַל פְּלָהוּ בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר אָתָּא לְגַבְהָ, בְּגִין

לשון הקודש

דַּעֲתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁלֹּא אָמַר עֲשֶׂה
 יָרְחִים אוֹ שָׁנָה אַחַת, אֶלָּא שְׁבַע שָׁנִים
 לְמָה? אֶלָּא יַעֲקֹב עָשָׂה בְּחֻכְמָה, כְּדִי
 שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ שֶׁבְּשִׁבִיל הַתְּשׁוּקָה שֶׁל
 יָפְיָהּ שֶׁל רַחֵל עָשָׂה, אֶלָּא בְּשִׁבִיל
 הַחֻכְמָה, שֶׁחֲלַבְנָה בַת שְׁבַע שָׁנִים הִיא,
 וְכֹל שְׁבַע הַשָּׁנִים הָעֲלִיּוֹנוֹת שׁוֹרוֹת הִיוּ
 עַל יַעֲקֹב טָרָם נִשְׂא אֶת רַחֵל לְשִׁבְתָּ
 עִמָּה כְּרֵאוּי, שֶׁהָרִי יַעֲקֹב נָטַל אֶת כָּלֶם

וְעוֹד, כְּדִי לְמַשְׁךְ אֶת עֵינָו וְלִבּוֹ שֶׁל
 יַעֲקֹב בִּיפְיָהּ שֶׁל רַחֵל, לַעֲשׂוֹת שֵׁם אֶת
 דִּיּוֹרוֹ, וּבְשִׁבִילָהּ הַזְדוּנָה לוֹ לְאָה
 וְהַקִּימָה אֶת כָּל אוֹתָם הַשְּׁבַטִים. בְּמָה
 יֵדַע יַעֲקֹב מִי הִיא רַחֵל? אֶלָּא שְׂאוּתָם
 הַרוּעִים אָמְרוּ לוֹ, שֶׁכַּתּוּב וְהִנֵּה רַחֵל
 בְּתוֹ בָּאָה עִם הָעֶאֱזָן.

כֵּן רָאָה מַה כְּתוּב, וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדָךְ
 שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתַדְךָ הַקְּטַנָּה. וְכִי מַה

לְאֶשְׁתְּכָחָא אִיהוּ שָׁמַיִם, וְאִיהִי אֶרֶץ.

וְרָזָא דְמַלְכָּה, וַיְהִי בְּעֵינָיו כְּנֻמִּים אַחָדִים, מָאִי
כְּנֻמִּים אַחָדִים, אֶלְא, כְּלָהוּ שְׁבַע שָׁנִין שְׁקִיל
לֹון בְּעֵינָיו, כְּאֵינוֹן עֲלָאוֹן. דְּאֵינוֹן אַחָדִין דְּלֹא
מִתְפָּרְשָׁאן, וְכְלָהוּ חַד, דְּמִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא. כְּאֶהְבְּתוּ
אוּתָּהּ, לְאֶשְׁתְּכָחָא כְּגוּנָא עֲלָאָה.

תָּא חַזִּי, דְּאֶפִּילוּ לָבָן רָמֵז לִיה בְּאֵינוֹן שְׁבַע, וְלֹא
יָדַע מָאִי קֹאמֵר, דְּפִתַּח וְאָמַר טוֹב, דְּכִתְיִב,
(בראשית כט) טוֹב תִּתִּי וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבְא, הָכִי הוּא וְדָאִי,
פִּלַּח שְׁבַע שָׁנִין, לְאֶזְדוּנָא בְּשִׁמְטָה. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, תָּא חַזִּי, בְּכָל אֶתֶר יוֹבְלָא סְתִים דְּלֹא אֶתְגַּלְיָא
וְשִׁמְטָה אֶתְגַּלְיָא.

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעֲתָא דִּיעֲקֹב פִּלַּח שְׁבַע שָׁנִין קִדְמָאִין,
נִפְקָא קָלָא וְאָמַר, יַעֲקֹב, (תהלים קז) מִן הָעוֹלָם

לשון הקודש

כֹּא רֵאָה שְׁאֶפִּלוּ לָבָן רָמֵז לֹו כְּאוּתָם
הַשְּׁבַע וְלֹא יָדַע מָה אָמַר. שְׁפִתָּהּ וְאָמַר
טוֹב, שְׁפִתּוֹב טוֹב תִּתִּי וְגו'. אָמַר רַבִּי
אַבְא, כְּדָּ זֶה וְדָאִי, עֶבֶד שְׁבַע שָׁנִים
לְהַזְדוּג עִם שִׁמְטָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
כֹּא רֵאָה, כְּכָל מְקוֹם הַיּוֹבֵל סְתוּם,
שְׁלֹא הַתְגַּלְיָה, וְהַשְּׁמִטָּה הַתְגַּלְיָה.

כֹּא רֵאָה, בְּשַׁעֲתָא שְׁנַעֲקֹב עֶבֶד שְׁבַע
שָׁנִים רֵאֲשׁוּנָת, יַצָּא קוֹל וְאָמַר: יַעֲקֹב,

כְּרֵאֲשׁוּנָה, וְאַחַר כֵּן כֹּא אֶלִיָּהּ, כְּדִי
לְהַפְּצָא הוּא שָׁמַיִם וְהִיא אֶרֶץ.

וְסוּד הַדְּבָר - וַיְהִי בְּעֵינָיו כְּנֻמִּים
אַחָדִים. מָה זֶה כְּנֻמִּים אַחָדִים? אֶלְא כָּל
שְׁבַע הַשָּׁנִים שְׁקִיל אוּתָם בְּעֵינָיו כְּאוּתָם
עֲלִיוֹנִים, שְׁהֵם אַחָדִים וְלֹא נִפְרָדִים,
וְכֹלָם אַחָד, שְׁנַקְשְׁרִים זֶה עִם זֶה.
כְּאֶהְבְּתוּ אוּתָּהּ, לְהִיּוֹת כְּדִגְמָה
הָעֲלִיוֹנָה.

וְעַד הָעוֹלָם כְּתִיב, עוֹלָם סְתִים דְּלַעֲיָלָא יוֹבְלָא
 מִתַּמָּן שִׁירוּתָא. דְּאֵלִין דְּאֵינוּן סְתִימִין, דְּלֹא אֲתַנְגְּלִיא
 לֹון מִן יוֹבְלָא אֵינוּן. בְּגִין כַּךְ אֲסֵתִימוּ מִיַּעֲקֹב, דְּלֹא
 יֵדַע, דְּחָשֵׁב דְּהָא מִן שְׂמַטָּה אֵינוּן. וּבְגִין דִּיעֲבִיד
 שִׁירוּתָא מִעוֹלָם דְּלַעֲיָלָא, אֲתַכְסִיין מִנִּיה, בְּגִין
 דִּיוֹבְלָא אִיהוּ סְתִים, וּלְבַתַּר דִּיעֲבְרוּ שְׁנֵי יוֹבְלָא
 דְּאֲתַכְסִיָּא, עֲבַד שְׁנֵי שְׂמַטָּה דְּאֲתַנְגְּלִיין, וְאֲתַעֲפַר
 בְּתַרִין עֲלָמִין וְאַחִיד לֹון.

תָּא חֲזִי, יֵאָה אֲוֹלִידַת שִׁית בְּגִין וּבְרַתָּא חָדָא. וְהָכִי
 אֲתַחֲזִי, דְּהָא שִׁית סְטָרִין קְוִימִין עָלָה וְאֵלִין
 שִׁית, וּבְרַתָּא חָדָא, בְּרֹזָא עֲלָה נַפְקָא. רַחֵל אֲוֹלִידַת
 תַּרִין צְדִיקִים. וְהָכִי אֲתַחֲזִי, הָא שְׂמַטָּה, דְּבִין תַּרִי
 צְדִיקִי יִתְבָּא לְעֲלָמִין, דְּכְתִיב, (תהלים לז) צְדִיקִים יִירְשׁוּ
 אֶרֶץ, צְדִיק לְעֵילָא וְצְדִיק לְתַתָּא. צְדִיק לְעֵילָא, מִנִּיה

לשון הקודש

שְׂמַטָּה תַּנְגְּלִים, וְהַתַּעֲפַר בְּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת
 וְאַחֲזוּ אוֹתָם.

בַּא רְאָה, לָאָה הוֹלִידָה שְׁשָׁה בְּנִים וּבַת
 אַחַת, וּכְךָ רְאוּי, שְׁהָרִי שְׁשָׁה צְדִידִים
 עוֹמְדִים עָלֶיהָ, וְאֵלוּ שְׁשָׁה וּבַת אַחַת
 בְּסוּד עֲלִיוֹן יֵצְאָה. רַחֵל הוֹלִידָה שְׁנֵי
 צְדִיקִים, וּכְךָ רְאוּי, הִנֵּה שְׂמַטָּה, שְׁבִין
 שְׁנֵי צְדִיקִים יוֹשְׁבֵת לְעוֹלָמִים, שְׁכַתוֹב
 צְדִיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ. צְדִיק לְמַעְלָה

כְּתוּב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. הָעוֹלָם
 הַנְּסַתַּר שְׁלַמְעֵלָה הַיּוֹבֵל, מִשָּׁם
 הִרְאָה שִׁית. שְׁאֵלוּ שְׁהֵם נְסַתְרִים, שְׁלֹא
 הַתַּנְגְּלָה לָהֶם, הֵם מִן הַיּוֹבֵל. מִשּׁוּם כַּךְ
 נְסַתְמוּ מִיַּעֲקֹב שְׁלֹא יֵדַע, שְׁחָשֵׁב שְׁהָרִי
 הֵם מִן הַשְּׂמַטָּה, וּכְדִי שְׁנַעֲשֶׂה רְאָה שִׁית
 מִן הָעוֹלָם שְׁלַמְעֵלָה הַתַּכְּסוּ מִמֶּנּוּ,
 מִשּׁוּם שְׁהַיּוֹבֵל הוּא נְסַתַּר. וְאַחַר
 שְׁעֲבְרוּ שְׁנֵי הַיּוֹבֵל הַמְכַסִּים, עָשָׂה שְׁנֵי

נָגְדוּ מִיַּיִן עַל־אֵין. צַדִּיק לְתַתָּא, מִנִּיה נִבְעָא נִוְקָבָא
 מִזָּא לְגַבֵּי דְכוּרָא, בְּתִיאֻבְתָּא שְׁלִים. צַדִּיק מְסַטְרָא
 דָּא, וְצַדִּיק מְסַטְרָא דָּא, בְּמָא דְדְכוּרָא לְעִילָא יְתִיב
 בֵּין תְּרֵי נִוְקָבֵי, הָכִי נָמִי נִוְקָבָא לְתַתָּא יְתָבָא בֵּין
 תְּרֵי צַדִּיקֵי.

וְעַל דָּא, יוֹסֵף וּבְנֵימִין תְּרֵין צַדִּיקִין גִּינְהוּ. יוֹסֵף זָכָה
 לְמַחְוֵי צַדִּיק לְעִילָא, בְּגִין דְנִטְר אֶת קַיָּמָא.
 בְּנֵימִין אִיהוּ צַדִּיק לְתַתָּא, לְאַתְעַטְרָא שְׁמַטָּה בֵּין תְּרֵי
 צַדִּיקֵי, יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וּבְנֵימִין הַצַּדִּיק.

וְכִי בְנֵימִין צַדִּיק הָוָה, אֵין. דְּכָל יוֹמָיו לָא חָטָא
 בְּהַאי אֶת קַיָּמָא, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא אֶזְדַּמֵּן לִיה
 עוּבְדָא פְּיוֹסָף. אֵי הָכִי, אַמַּאי אַקְרִי צַדִּיק. אֶלָּא כָּל
 יוֹמָיו דִּיעֲקֹב הָוָה בְּאַבְלָא דִּיוֹסֵף, לָא שְׁמַשׁ עַרְסִיה.
 וְאֵי תִימָא דְכַד אֶתְנַטִּיל יוֹסֵף מִיעֲקֹב, רַבִּינָא הָוָה וְלֹא

לשון הקודש

שְׁשֹׁמֵר אֶת הַבְּרִית, וּבְנֵימִין הוּא צַדִּיק
 לְמַטָּה, לְעַטְר אֶת הַשְּׁמַטָּה בֵּין שְׁנֵי
 צַדִּיקִים - יוֹסֵף הַצַּדִּיק וּבְנֵימִין הַצַּדִּיק.
 וְכִי בְנֵימִין הִנֵּה צַדִּיק? בֵּן, שְׂכָל יָמָיו
 לֹא חָטָא בְּאוֹת הַבְּרִית הַזֹּאת. וְאַף עַל גַּב
 שְׁלֹא הִזְדַּמֵּן לוֹ מַעֲשֵׂה כְּמוֹ יוֹסֵף, אִם בֵּן
 לְמָה נִקְרָא צַדִּיק? אֶלָּא כָּל יָמֵי יַעֲקֹב,
 בְּשָׂהֲיָה בְּאַבְלָא שֶׁל יוֹסֵף, לֹא שְׁמַשׁ
 מִטָּתוֹ. וְאִם תֹּאמַר, שְׂכַסְנַטְל יוֹסֵף

וְצַדִּיק לְמַטָּה. הַצַּדִּיק לְמַעְלָה, מִסְּמוֹ
 שׁוֹפְעִים מִים עַל־יוֹנִים. הַצַּדִּיק לְמַטָּה,
 מִסְּמוֹ נוֹבַעַת הַנִּקְבָּה מִים לְזָכַר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. צַדִּיק מַצַּד זֶה, וְצַדִּיק
 מַצַּד זֶה. כְּמוֹ שֶׁהִזְכַּר לְמַעְלָה יוֹשֵׁב בֵּין
 שְׁתֵּי נִקְבוֹת, כִּדְ גַם הַנִּקְבָּה לְמַטָּה
 יוֹשֵׁבֶת בֵּין שְׁנֵי צַדִּיקִים.

וְעַל כֵּן יוֹסֵף וּבְנֵימִין הֵם שְׁנֵי צַדִּיקִים.
 יוֹסֵף זָכָה לְהִיּוֹת צַדִּיק לְמַעְלָה, מִשּׁוּם

נְסִיב. וְאֵת אֲמֶרֶת דְּלֹא שְׁמֵשׁ עֲרִסְיָה, אֶלְא אַף עַל
גַּב דְּאֲזַדְדִּיּוּג לְבַתָּר לֹא בָעָא לְשִׁמְשָׁא עֲרִסְיָה.

וְאֲנִי הָכִי תָנִן, בְּשַׁעָה דְשָׂאִיל יוֹסֵף לְבִנְיָמִין, אָמַר
לִיָּה אֵית לָךְ אִינְתוּ. אָמַר לִיָּה, אֵין. אָמַר לִיָּה
אֵית לָךְ בְּנִין, אָמַר לִיָּה אֵין. וְהִיד אֶקְרוּן, אָמַר לִיָּה
עַל שׁוּם אַחֵי וְכוּ' (נ"א אָמַר לִיָּה אֵית לָךְ בְּנִין, אָמַר לִיָּה וְמִנִּין לִי. וְאִיד
יִתְקָרוּן לָךְ, אָמַר לִיָּה עַל שׁוּם אַחֵי וְכוּ') גִּרָא וְנַעֲמָן וְגו' דְכַתִּיב (בראשית
מו) וּבְנֵי בְנִימִין פְּלַע וּבְכָר וְגו', וְאֵת אֲמֶרֶת דְּלֹא
שְׁמֵשׁ. (ס"א אֶלְא בְּהֵיא שְׁעָתָא).

אָמַר לִיָּה אֵין, דְּהָא בְּהֵיא שְׁעָתָא לֹא הוּוּ לִיָּה.
(ס"א לְבַתָּר דְּיִצָא מִבֵּית הָאֲסוּרִין הוּוּ לִיָּה) וְאִי תִימָא וּבְנֵי
בְנִימִין פְּלַע וּבְכָר. פִּד עָאלוּ לְמַעְרִים, הָכִי הוּוּ וְדָאִי,
דְּכָל זְמָנָא דְאַתְאֲבַל יַעֲקֹב עַל יוֹסֵף לֹא שְׁמֵשׁ
עֲרִסְיָה וְאוּלִיד בְּנִין. וְאָמַר בְּנִימִן, הָא יוֹסֵף אַחֵי,

לשון הקודש

והיאך תקראם? אמר לו, על שם אחי וגו' גִּרָא
וְנַעֲמָן וְגו', שְׂכַתוּב וּבְנֵי בְנִימִין פְּלַע
וּבְכָר וְגו', וְאֵתָה אֲמֶרֶת שְׁלֹא שְׁמֵשׁ?
וְאֶלְא בְּאוּתָה שְׁעָה.

אָמַר לו, כֵּן, שְׁהָרִי בְּאוּתָה שְׁעָה לֹא
הָיוּ לו. וְלֵאחַר שְׁיִצָא מִבֵּית הָאֲסוּרִים הָיוּ לוֹ
וְאִם תֵּאמַר, וּבְנֵי בְנִימִין פְּלַע וּבְכָר,
כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לְמַעְרִים, כֵּן זֶה וְדָאִי. שְׁכָל
זְמַן שְׁהֵתְאֲבַל יַעֲקֹב עַל יוֹסֵף, לֹא שְׁמֵשׁ

מִיַּעֲקֹב, עָלֵם הָיָה וְלֹא נִשְׁוִי, וְאֵתָה
אוֹמֵר שְׁלֹא שְׁמֵשׁ מִסְתָּו? אֶלְא אַף עַל
גַּב שְׁהֵתְחַתֵּן לְאַחַר מִכּוּן, לֹא רָצָה
לְשִׁמְשׁ מִסְתָּו.

וְאֲנִי כֵּן שְׁנִינִי, בְּשַׁעָה שְׁשָׂאִל יוֹסֵף
אֵת בְּנִימִין, אָמַר לו: יֵשׁ לָךְ אִשָּׁה? אָמַר
לו: כֵּן. אָמַר לו: יֵשׁ לָךְ בְּנִים? אָמַר לו:
כֵּן. וְאִיד נִקְרָאִים? אָמַר לו: עַל שֵׁם אַחֵי
וְכוּ', וְאָמַר לו, יֵשׁ לָךְ בְּנִים? אָמַר לו, עֲתִידִים לִי.

את קיימא דאפא הוה. דהא ברית סיומא דגופא
 איתו, פיון דאיתו אתאבד, אנא אהא נטור
 (דף קנד ע"א)
 אתריה דאחי.

ואי תימא, הא ביהוה זמנא דאתאבד, לא הוה
 צדיק. דצדיק לא הוה עד דאערע עובדא ביה.
 אלא, בלהו הוו ידעי מייעקב. דיעקב הוה ידע דאתר
 דא ירית יוסף, ובגיני כך אוריך בלבן כל כך עד
 דיסתיים גופא, ומאן הוא סיומא דגופא, ברית. ועל
 דא כתיב, (בראשית ל) ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף
 וגו', דהא ודאי השתא אשתלים גופא, פיון דגופא
 אשתלים, בעינא למיזל. ובגיני כך בנימין ידע ונטר
 אורחיה דאחי.

פיון דאתא ליוסף, ואשתפת. בנימין הדר לביתיה,
 ושמש ערסיה (אזלי ועאלו) ואוליד בנין. ועל דא

לשון הקודש

שהמקום הזה ירש יוסף, ומשום כך
 האריך אצל לבן כל כך, עד שיסתים
 הגוף, ומי הוא סיום הגוף? הברית, ועל
 בן כתוב ויהי כאשר ילדה רחל את
 יוסף וגו'. שהרי ודאי פעת השתלים
 הגוף. פיון שהשתלים הגוף, אני רוצה
 ללכת. ומשום כך בנימין ידע ושמר את
 דרך אחיו.

פיון שבא ליוסף ונמצא, בנימין חזר

משתו והוליד בנים. ואמר בנימין: הנה
 יוסף אחי, אות הברית של אבא היה,
 שהרי הברית היא סיום הגוף. פיון
 שהוא נאבד, אני אהיה שומר מקומו
 של אחי.

ואם תאמר, הרי באותו זמן שנאבד
 לא היה צדיק, שצדיק הוא לא היה עד
 שקרה המעשה הזה בו – אלא כלם היו
 יודעים מייעקב, שיעקב היה ידע

קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא עֶבֶד לִיה צְדִיק לְתַתָּא, וְיוֹסֵף
צְדִיק לְעִילָא. וּבְגִינֵי כֶךְ, רַחֵל תִּרְוֵן בְּנִין אוֹלִידַת,
וְלֵאָה שִׁית בְּנִין וּבְרַתָּא.

וְעַל דָּא, אִינוּן שְׁבַע שָׁנִין קִדְמָאֵי אֲתַפְסִיין, דְּלֵא
יָדַע בְּהוּ יַעֲקֹב בְּגִין דְּהוּוּ דְיוֹבְלָא, וְאִינוּן
דְּשִׁמְטָה אֲתַגְלִיין, וּבְשִׁמְטָה דְּאֲתַגְלִיָּא פִּלַּח לְיוֹבְלָא
דְּאֲתַפְסִיָּא, דְּכְתִיב (בראשית כט) וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שְׁבַע
שָׁנִים. שְׁבַע שָׁנִים סָתָם. בְּרַחֵל פִּלַּח שְׁבַע שָׁנִין
עֲלָאִין, וְאֲתַתְּחִיד בְּהוּ בְתָרֵי עֲלָמִין. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא,
מִגּוֹ דְּאֲתַגְלִיָּא, אֲתֵי בַר נֶשׁ לְסִתְימָאָה.

וְאֵי תִימָא, אֵי הָכִי דְשָׁנִין קִדְמָאֵי מִיֹּבְלָא אִינוּן.
הָא בְּיוֹבְלָא כְתִיב (ויקרא כה) שְׁבַע שָׁנִים, שְׁבַע
פְּעָמִים. שְׁבַע שָׁנִים שְׁכִיחֵי, שְׁבַע פְּעָמִים (לֹא שְׁכִיחֵי) אֵן
אִינוּן. אֶלָּא, אִינוּן שְׁבַעָה יוֹמִין דְּנָטַר בְּהַלּוּלָא דְלֵאָה

לשון הקודש

הַיּוֹבֵל שֶׁהִתְכַּפְּסָה, שְׁכָתוּב וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב
בְּרַחֵל שְׁבַע שָׁנִים. שְׁבַע שָׁנִים סָתָם.
בְּרַחֵל עָבַד שְׁבַע שָׁנִים עֲלִיוֹנוֹת, וְנֶאֱחָזוּ
בְּהֵן בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת. מִכָּאן לְמַדְנֵוּ, מִתּוֹךְ
הַנֶּגְלָה בָּא הָאָדָם לְנִסְתָּר.

וְאֵם תֵּאמַר, אִם כֶּךְ שְׁתֵּשָׁנִים
הָרֵאשׁוֹנוֹת הֵן מִהַיּוֹבֵל, הָרֵי בְּיוֹבֵל
כְּתוּב שְׁבַע שָׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים. שְׁבַע
שָׁנִים מְצוּיֹת, שְׁבַע פְּעָמִים וְלֹא מְצוּיֹתוֹ

לְבֵיתוֹ וְשִׁמְשׁ מִסְתּוֹ וְהִלְכוּ וּנְכַסְסוּ וְהוֹלִיד
בְּנִים. וְעַל כֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה
אוֹתוֹ צְדִיק לְמִטָּה, וְיוֹסֵף צְדִיק לְמַעְלָה,
וּמְשׁוּם כֶּךְ רַחֵל הוֹלִידָה שְׁנֵי בְנִים,
וְלֵאָה שְׁשָׂה בְנִים וּבַת.

וְעַל זֶה אוֹתָן שְׁבַע הַשָּׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת
מְכַסּוֹת, שְׁלֹא יָדַע בְּהֵן יַעֲקֹב, מְשׁוּם
שֶׁהָיוּ שֶׁל הַיּוֹבֵל. וְאוֹתָן שֶׁל שְׁמִטָּה
הַתְּגִלוֹ, וּבְשִׁמְטָה הַגְּלוּיָה עָבַד אֶת

אֲשֶׁלִימוֹ חוֹשְׁבֵנָא, דְהָא כָּל יוֹמָא (ס"א פעם אחת וְשִׁבְעַת אַחַת)
 (שִׁבְעַת) אַחַת אֲקָרִי, דְכַתִּיב, (תהלים קיט) שִׁבְעַת בַּיּוֹם הִלְלֵתִיךָ
 עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ. וְכָל שִׁבְעָה אֲשֶׁתִּלִּים בְּשִׁבְעָה
 יוֹמִין, ז' בְּכָל יוֹמָא, דְאֲקָרִי פַעַם אַחַת.

וּבְרַחֵל לֹא הָוָה בֶּן, דְלֹא נָטַר ז' יוֹמִין, אֲלֵא שִׁבְעַת
 שָׁנִין דְפָלַח לְבָתְרָא. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, שָׁנִין
 דְשִׁמְטָה הָוָה לִיהָ לְמַפְלַח קוּדָם, וְלְבָתְרָא לְאִזְדוּוּנָא
 בְּשִׁמְטָה. אֲלֵא בֵּינוּן דְקָבִיל עֲלֵיהָ לְמַפְלַח, פְּאִילוּ פָלַח
 לוֹן. אָתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה. אָמַר בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא
 דְזִכְיֵנָא לְהָאִי קָרָא, עַל הַהוּא אָתְרָא פְתִיב (ישעיה מב) ה'
 חָפִיץ לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֵּאדִיר.

תוֹ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְאֶתְמַר לֵאחָ אוֹלִידַת
 שֵׁית בְּנִין וּבְרַתָּא חָדָא, הָכִי הוּא וְדָאִי, רַחֵל תְּרִי
 בְּנִין וְדָאִי, בְּנֵי שְׁפָחוֹת אַרְבָּעָה, תְּקוּנָא דְלַהוֹן הֵיךְ

לשון הקודש

ואם תאמר, אם כן, שנים של שמטה
 היתה לו לעבד קדם ואחר כך להזדונג עם
 השמטה? אלא בין שקבל עליו לעבד,
 כאלו עבד אותם. בא רבי אבא ונשקו.
 אמר, ברוך הרחמן שזכיתי לפסוק
 הנה, על אותו המקום פתוב (ישעיה מט) ה'
 חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.
 עוד אמר רבי אלעזר, זה שנאמר לאה
 הולידה ששה בנים ובת אחת – כך זה

איפה הן? אלא אותם שבעה ימים
 ששמר בהתנה של לאה השלימו את
 החשבון שהרי כל יום ופעם אחת ושבוע
 אחת ושבוע נקרא פעם אחת, שכתוב
 (תהלים קיט) שבע ביום הללתיך על משפטי
 צדקך. וכל שבעה משתלים בשבעה
 ימים, ז' בכל יום, שנקרא פעם אחת.
 וברחל לא היה כן, שלא שמר שבעה
 ימים, אלא שבע שנים שעבד אחר כך.

קיימי. אלא אינון ארבע קשרים דאקרון אחרים,
דכתיב (מלכים א ז) וכל אחריהם ביתה.

דהא בדרועא ימינא תלת קשרין. אבל קשרא חד
באמצעותא דאיהו רב ואיהו אחר, דאשתאר
לבר. וכן חד בדרועא שמאלא, וכן חד בירכא
ימינא, וכן חד בירכא שמאלא. וכד אתתקן פלא,
אשתפחו פלהו ביתה, לקיימא קרא דכתיב וכל
אחריהם ביתה.

כל שאר קשרין, פלהו אתחזין במישר ואלין
נפקין, לבר מדרועין ולבר מירכין, לאתחזאה
בבני השפחות, דאף על גב דאינון במנינא, לא
חשיבי בבני רחל ולאח. ובגיני כך נפקי לבר.

דבר אחר אלין אינון ארבע, דכל שאר קשרין
נטלי בגינייהו, ואלין נטלי לזן. אמר רבי

לשון הקודש

כלם ביתה, לקים את הפסוק שכתוב
וכל אחריהם ביתה.

כל שאר הקשרים, כלם נראים בישר,
ואלו יוצאים מחוץ לזרועות ומחוץ
לירכיים להראות בפני השפחות. שאף
על גב שהם במנין, אינם חשובים בבני
רחל ולאח, ומשום כך יצאו בחוץ.

דבר אחר, אלו הם הארבעה שכל
שאר הקשרים נוטלים בשבילם, ואלו

נדאי. רחל שני בנים ודאי, בני
השפחות ארבעה. תקונים איך עומדים?
אלא אותם ארבעה קשרים שנקראים
אחרים, שכתוב וכל אחריהם ביתה.

שחרי בזרוע ימין שלשה קשרים, אבל
קשר אחד באמצע שהוא גדול והוא
אחר, שגשאר בחוץ. וכן אחד בזרוע
שמאל, וכן אחד בירך ימין, וכן אחד
בירך שמאל. וכשהכל נתקן, נמצאו

אָבא, הָכִי הוּא וְדָאֵי, (נ"א אָמַר רַבִּי אָבָא דָא לָאוּ דָא) וְעַל דָּא
כֻּלָּא מִתְתַּקֵּן בְּחֵדָא.

וַיֵּרָא ה' בִּי שְׁנוּאָה לְאָה וְגו'. (בראשית כט) רַבִּי אֶלְעָזָר
פָּתַח, מוֹשִׁיבֵי עֵקְרַת הַבַּיִת (תהלים קיג) אִם הַבְּנִים
שְׂמִיחָה הִלְלוּנָה. מוֹשִׁיבֵי עֵקְרַת הַבַּיִת, דָּא רַחֵל דְּאֵיהִי
עֵקְרָא דְּבֵיתָא. אִם הַבְּנִים שְׂמִיחָה, דָּא לְאָה.

דְּבַר אַחַר, מוֹשִׁיבֵי עֵקְרַת הַבַּיִת דָּא שְׂמִיחָה, דְּאֵיהִי
עֵקְרָא, דְּהֵאֵי עֲלֵמָא, עֲלִיָּה אֶתְדַּבֵּר. אִם
הַבְּנִים שְׂמִיחָה, דָּא יוֹבְלָא. דְּכָל חֵידוּ וְכָל חֲדוּהָ
דְּכֻלְהוּ עֲלֵמִין בֵּיהּ תִּלְיִין. וְהֵאֵי קָרָא, כֻּלָּא דְּכֻלָּא
הוּא. בְּגִין דְּהֵאֵי כֻּלִּיל כֻּלָּא, בְּרִזָּא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא
סִיּוּמָא דְּקָרָא, הִלְלוּנָה.

וַיֵּרָא ה' בִּי שְׁנוּאָה לְאָה, וְכִי אָמַי הִיא שְׁנוּאָה,

לשון הקודש

דְּבַר אַחַר מוֹשִׁיבֵי עֵקְרַת הַבַּיִת - זו
שְׂמִיחָה, שְׂהִיא עֵקֶר הָעוֹלָם הַזֶּה, עֲלִי
הוּא מְנַהֵג. אִם הַבְּנִים שְׂמִיחָה - זֶה
הַיּוֹבֵל, שְׂכָל שְׂמִיחָה וְכָל חֲדוּהָ שֶׁל כָּל
הָעוֹלָמוֹת תִּלְוִיִּים בּוֹ, וְהַפְּסוּק הַזֶּה הוּא
הַכֻּלָּל שֶׁל הַכָּל, מִשּׁוּם שֶׁזֶה בּוֹלָל הַכָּל
בְּסוּד קְדוּשָׁה, וְעַל זֶה סִיּוּם הַפְּסוּק
הִלְלוּנָה.

וַיֵּרָא ה' בִּי שְׁנוּאָה לְאָה. וְכִי לְמָה הִיא

נוֹטְלִים אוֹתָם. אָמַר רַבִּי אָבָא, כִּדּוּ זֶה
וְדָאֵי, וְאָמַר רַבִּי אָבָא, זֶה לֹא זֶהוּ וְעַל בֶּן הַכָּל
נִתְקַן יַחַד.

וַיֵּרָא ה' בִּי שְׁנוּאָה לְאָה וְגו'. רַבִּי
אֶלְעָזָר פָּתַח, (תהלים קיג) מוֹשִׁיבֵי עֵקְרַת
הַבַּיִת אִם הַבְּנִים שְׂמִיחָה הִלְלוּנָה.
מוֹשִׁיבֵי עֵקְרַת הַבַּיִת - זֶה רַחֵל, שְׂהִיא
עֵקֶר הַבַּיִת. אִם הַבְּנִים שְׂמִיחָה - זֶה
לְאָה.

וְהָא בְּנֵי שְׁנוּאָה לָאוּ בְּנֵי מַעְלִיא נִינְהוּ. וְחִזְיָנָן דְּכָל
 אִינוּן בְּנֵי מַעְלֵי מַלְאָה נְפִקוּ, וְאֵת אִמְרַת פִּי שְׁנוּאָה
 לָאָה. אֶלְא, וְדַאי יוֹבְלָא אִיהוּ תְדִיר עֲלֵמָא דְאַתְפְּסִיא,
 וְכָל מִילּוּי לָאוּ (בְּנֵי) (דף קנד ע"ב) בְּאַתְגַּלְיָא נִינְהוּ, וּבְגִין כְּדָ,
 יַעֲקֹב אֶתְפְּסִיין מֵינְהוּ כָּל עוֹבְדוּי.

תָּא חֲזִי, עֲלֵמָא תַתָּאָה בְּאַתְגַּלְיָא אִיהוּ, וְהוּא
 שִׁירוּתָא דְכֻלָּא, לְסַלְקָא בְּדַרְגוּי. כְּמָה דְחַכְמָה
 עֲלָאָה הוּא שִׁירוּתָא דְכֻלָּא, הָכִי נָמִי עֲלֵמָא תַתָּאָה,
 חַכְמָה אִיהוּ, וְהִיא שִׁירוּתָא דְכֻלָּא. וּבְגִין כְּדָ, קָרִינָן
 אֶתָּה, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁמַטָּה, וְאַתְגַּלְיָא.

וְעֲלֵמָא עֲלָאָה דְּאִיהוּ יוֹבְלָא, קָרִינָא הוּא, דְּכָל
 מִלּוּי בְּאַתְפְּסִיא אִינוּן. וְרָזָא דְמַלְכָּה
 דְּלָאָה, דְּכַתִּיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בַּלַּיְלָה הוּא.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר יח) וְעַבְדֵּי הַלְוִי הוּא. בְּגִין

לשון הקודש

כְּמוֹ שֶׁהַחֲכָמָה הַעֲלִיזָה הִיא רְאֵשִׁית
 הַכֹּל, כְּדָ גַם הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הוּא
 חֲכָמָה, וְהִיא רְאֵשִׁית הַכֹּל, וּמִשׁוּם כְּדָ
 קוֹרְאִים אֶתָּה, מִשׁוּם שֶׁהוּא שְׁמַטָּה,
 וּבְגִלּוּי.

וְהָעוֹלָם הַעֲלִיזָה, שֶׁהוּא הַיּוֹבֵל, קוֹרְאִים
 הוּא, שְׁכָל דְּבָרֵי הֵם בְּגִסְתָּר, וְסוּד
 הַדְּבָר שֶׁל לָאָה, שְׁכַתּוּב וַיִּשְׁכַּב עִמָּה
 בַּלַּיְלָה הוּא, וְעַל זֶה כְּתוּב (במדבר יח) וְעַבְדֵּי

שְׁנוּאָה, וְהָרִי בְּנֵי הַשְׁנוּאָה אֵינָם בְּנִים
 מַעְלִים, וְרָאִינוּ שְׁכָל אוֹתָם בְּנִים מַעְלִים
 יַעֲזוּ מַלְאָה, וְאֶתָּה אוֹמֵר שְׁלָאָה
 שְׁנוּאָה? אֶלְא וְדַאי הַיּוֹבֵל הוּא תַמִּיד
 עוֹלָם הַגִּסְתָּר, וְכָל דְּבָרֵי אֵינָם וּבְגִין
 בְּגִנְגָּלָה, וּמִשׁוּם כְּדָ גִסְתָּרוֹ מִיַּעֲקֹב כָּל
 מַעֲשָׂיו.

כֵּן רָאָה, הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הוּא בְּגִנְגָּלָה,
 וְהוּא רְאֵשִׁית הַכֹּל לְעֵלוֹת בְּדַרְגוּתָיו.

לְאַמְשָׁכָא מְנִיָּה בְּרַכָּאן לְכֹלָא. הוּא, עֲלָמָא עֲלָאָה
 דְּאַתְפְּסִיָּא תְּדִיר, וַיַּעֲקֹב בְּמָה דְּאַתְפְּסִיָּא לָא
 אֲתַדְבֵּק בְּרַעוּתִיהָ, אֲלָא בְּמָה דְּאַתְנַלִּיא, וְרוּזָא דָא
 דְּכַתִּיב, (בראשית ב) וְדָבַק בְּאַשְׁתּוֹ.

וַיֵּרָא ה' בִּי שְׁנוּאָה לְאָה. (בראשית כט) מִהֲכָא, דְּסֵאנִי
 בַּר נֶשׁ עֲרִיין דְּאַמִּיָּה, (וַאֲחֻזְתִּיה) וַיִּתְיַחַד בַּר נֶשׁ
 עִם אִמִּיָּה בְּכָל אֲתֵר וְלֹא יִתְחַשֵּׁשׁ. וְהָא אֲתַעְרוּ, בִּין
 מִתְיַחַד עִם אִמּוֹ. וְכֹלָא אֲתַפְּסִי מִיַּעֲקֹב, דְּעֲלָמָא
 עֲלָאָה לָא אֲתַנַּלִּיא כֹּלָל.

תָּא חֲזִי, בְּגִינִיָּה דְיַעֲקֹב אֲתַקְיִים עֲלָמָא, וְאִי תִימָא
 הָא בְּגִינִיָּה דְאַבְרָהָם, בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (בראשית ב)
 בְּהַפְּרָאם, אֵל תִּקְרִי בְּהַפְּרָאם אֲלָא בְּאַבְרָהָם. אֲלָא
 בְּגִינִיָּה דְיַעֲקֹב אֲתַקְיִים אֲבְרָהָם, דְּכַתִּיב, (ישעיה כט) כֹּה
 אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אֲבְרָהָם.

לשון הקודש

התבססה מיעקב, שהעולם העליון לא
 התנגלה כלל.

בא ראה, בשביל יעקב התקיים העולם.
 ואם תאמר, הנה בשבילו של אברהם,
 כמו שנאמר בהפראם, אל תקרי
 בהפראם אלא באברהם - אלא משום
 יעקב התקיים אברהם, שפיתגב (ישעיה כט)
 כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה
 את אברהם. ומקדם לכן הנה הקדוש

הלוי הוא, כדי למשך ממנו ברכות
 לכל. הוא - העולם העליון שנסתר
 תמיד. ויעקב במה שנסתר לא נדבק
 ברצונו, אלא במה שנגלה, וזה סוד
 הפתגב ודבק באשתו.

וירא ה' בי שנואה לאה. מכאן ששונא
 אדם ערות אמו וואחותו, ויתיחד אדם
 עם אמו בכל מקום ולא יחשש, והרי
 העירו, בין מתיחד עם אמו. והכל